

De Hoge Raad in de samenleving

Om zijn taak in een veranderende samenleving goed te kunnen blijven uitoefenen, is het van belang dat het werk van de Hoge Raad en het parket bij de Hoge Raad zichtbaar is in de samenleving. Hieronder wordt toegelicht hoe de gemeenschappelijke organisatie van de Hoge Raad zich daarvoor in 2025 heeft ingezet.

Een open huis

Wanneer mensen zich melden voor het bijwonen van een openbaar pleidooi of een uitspraak, zijn zij welkom. Soms biedt de Hoge Raad de mogelijkheid om een zitting via een livestream te volgen. In 2025 was dit het geval bij de uitspraak van de civiele kamer in de zaak die ging over de levering van F 35-onderdelen aan Israël.

Scholieren, studenten aan hogescholen, universiteiten en beroepsopleidingen, advocaten en anderen in groepen kunnen op afspraak een bezoek brengen aan de Hoge Raad en dit vindt geregeld plaats. Doel van de bezoeken is om inzicht te geven in onze werkzaamheden en belangstelling te kweken voor het werk van de Hoge Raad en het parket bij de Hoge Raad. In samenwerking met het Prinsjesfestival ontving de Hoge Raad op Prinsjesdag 300 MBO-studenten uit het hele land. Voor HBO-studenten en WO-studenten Rechten zijn de bezoeken in 2025 geconcentreerd in twee middagen, één in het voorjaar en één in het najaar.

Docenten Maatschappijleer bezoeken elk jaar tijdens de Docentendag Maatschappijleer, die georganiseerd wordt door ProDemos, de Hoge Raad.

Jaarlijks organiseert de Hoge Raad een open dag op een zaterdag. Tijdens deze dag is er in beide zittingszalen een dagprogramma, waarbij het publiek in gesprek kan gaan met advocaten-generaal, raadsheren, de procureur-generaal bij en de president van de Hoge Raad. Sinds 2023 organiseren de partijen die deelnemen aan de Week van de Rechtsstaat gezamenlijk hun open dagen, onder de naam 'Rondje Rechtsstaat'. Om de verbinding tussen 'rechtsstaat' en 'democratie' nog zichtbaarder te maken, is de Week van de Rechtsstaat in 2025 verplaatst naar de week vóór Prinsjesdag. 665 bezoekers wisten de weg naar de Hoge Raad te vinden.

Tijdens de Week van de Rechtsstaat organiseerde de Hoge Raad een voor iedereen toegankelijk symposium over het onderwerp 'Wat betekenen mensenrechten voor jou?', ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Gastsprekers waren Jolien Schukking, de Nederlandse rechter in het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en Nexhmi Rexhepi, president van het Constitutionele Hof van Kosovo. Hij vertelde uit eigen ervaring hoe het was om op te groeien in een omgeving waar destijds de mensenrechten

niet werden gerespecteerd.

De procureur-generaal en enkele leden van het parket en het wetenschappelijk bureau verzorgden een muzikaal optreden in een bibliotheek in Den Haag, waarbij aan de bezoekers informatie werd gegeven over de plaats van de Hoge Raad en de procureur-generaal in onze rechtsstaat. De president verzorgde een lezing in een andere bibliotheek.

De Hoge Raad ontvangt ten slotte veel buitenlandse bezoekers. Delegaties van rechters en leden van buitenlandse parketten spreken met hun evenknieën in Nederland om van elkaar te leren en ideeën en ervaringen uit te wisselen. Zo brachten in 2025 delegaties van het parket van de procureur-generaal bij het Franse Cour de Cassation, van het Cour de Cassation zelf, van het parket van het Belgische Hof van Cassatie en van de Hoge Raad van Slovenië ons een bezoek.

Buiten de eigen deuren hield de president een lezing tijdens de jaarlijkse Nationale Herdenking bij het Oranjehotel. Ze ging daarbij onder meer in op de rol van de Hoge Raad in de Tweede Wereldoorlog. De Hoge Raad liet zijn toenmalige president, Mr Visser, zonder protest ontslaan door de Duitse bezetter, en gaf de verordeningen van de bezetter kracht van wet. 'Deze handelwijzen van de Hoge Raad in de oorlog stonden ver af van de rechtvaardigheid die Nederlanders van de Hoge Raad verwachtten', aldus Dineke de Groot in deze toespraak.

Contacten met andere gerechtelijke instanties

Als cassatierechter kan de Hoge Raad in de cassatieprocedure beoordelen of in een uitspraak in vorige instantie het recht juist is toegepast, de beslissing toereikend is gemotiveerd en de procedure op de juiste wijze is gevolgd. Een uitspraak van de Hoge Raad toont de uitkomsten van die beoordeling en is daarmee ook een middel waarmee de Hoge Raad zijn kerntaken vervult. Als er binnen de rechtspraak in feitelijke instanties onduidelijkheid bestaat over de wijze waarop een rechtsregel moet worden uitgelegd en toegepast, kan de Hoge Raad helderheid

bieden door aan de hand van een concrete zaak die uitleg en toepassing te verduidelijken. De prejudiciële procedure biedt rechters in feitelijke instanties de mogelijkheid om al in een lopende zaak de Hoge Raad daarom te vragen. De Hoge Raad vindt het van belang dat zijn uitspraken hun weg vinden in de rechtspraak en onderhoudt ook daarom contacten met de gerechten in feitelijke instanties. Over aanhangige zaken kan het daarbij niet gaan. Centraal staat het uitwisselen van meer algemene informatie en het delen van ervaringen, met als doel de kwaliteit van de rechtspraak te dienen.

De Hoge Raad is de hoogste rechtsprekende instantie zowel voor Nederland (in Europa) als voor de overzeese gebieden van het Koninkrijk der Nederlanden: Aruba, Curaçao, Sint Maarten, en Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De Hoge Raad onderhoudt diverse contacten met de rechtspraak in deze gebieden. Ieder jaar bijvoorbeeld brengt de president van de Hoge Raad of de procureur-generaal bij de Hoge Raad een werkbezoek aan het Caribisch deel van het Koninkrijk. Daarbij worden ook informatie en ervaringen uitgewisseld over de rechtspraak in de samenleving. In 2025 heeft de president een werkbezoek gebracht.

In Nederland werken, net als in landen om ons heen, Europees recht en internationale verdragen in toenemende mate door in de nationale rechtsorde. De Hoge Raad staat in contact met andere hoogste rechters binnen en buiten de Europese Unie. Dit biedt de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen over de toepassing van het Europese en het internationale recht en een dialoog te voeren over actuele maatschappelijke thema's die een rol spelen in de rechtspraak. De president neemt deel aan internationale netwerken in de rechtspraak, zoals het netwerk van presidenten van de hoogste judiciële gerechten van de Europese Unie (*Network of Presidents of the Supreme Judicial Courts of the European Union*) en de *Conference of European Constitutional Courts* (CEEC). Op 13 en 14 november ontving de Hoge Raad het Netwerk van presidenten van de Europese Unie voor een colloquium, waaraan ook de presidenten van het Internationale Gerechtshof, het Internationale Strafhof, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Supreme Court van het Verenigd Koninkrijk deelnamen. Verder namen de president en een raadsheer deel aan de World Conference on Constitutional Justice (WCCJ) in Madrid.

Ook de procureur-generaal bij de Hoge Raad neemt deel aan overleg in Europees verband, bijvoorbeeld in het kader van het NADAL netwerk van procureurs-generaal bij de hoogste gerechten.

Er vinden regelmatig bezoeken plaats van leden van de raad en het parket aan buitenlandse gerechtelijke instanties. In 2025 is een werkbezoek gebracht aan de Mahkamah Agung (de Hoge Raad) van Indonesië en aan de Hoge Raad van Albanië, en zijn conferenties bezocht in Münster, Vilnius, Sofia en Riga.

De samenwerking met de rechterlijke macht in Suriname werd in 2025 geïntensiveerd met diverse werkbezoeken van raadsheren en advocaten-generaal.

Sociale media en nieuwsservice

De Hoge Raad maakt gebruik van LinkedIn en Instagram. Deze platforms gebruikt de Hoge Raad voor verschillende doelen en doelgroepen: LinkedIn voor nieuws over zaken en personele aangelegenheden, Instagram voor publieksinformatie over evenementen en studentenbezoeken. Op beide platforms groeide in 2025 het aantal volgers.

Het bereik van de Hoge Raad is verder uitgebreid sinds de introductie in 2024 van een nieuwsservice. Media en andere geïnteresseerden kunnen zich gratis abonneren op een digitale nieuwsbrief van de Hoge Raad, waarbij zij kunnen aangeven uit welke categorieën zij nieuws wens te ontvangen. Zij ontvangen automatisch een e-mailbericht zodra er een nieuwsbericht in de betreffende categorie verschijnt op de website van de Hoge Raad. Op deze manier kan gericht nieuws bekend worden gemaakt bij vakmedia, regionale media en landelijke media.

In 2025 publiceerde de Hoge Raad meer dan 100 nieuwsberichten in zaken. Daarnaast worden juridische attenderingsberichten op LinkedIn geplaatst. Deze berichten zijn gekoppeld aan zaken waarin een juridisch belangrijk punt aan de orde is. Waar de nieuwsberichten meer gericht zijn op de media en het algemene publiek, zijn deze juridische attenderingsberichten vooral bedoeld voor de meer juridische doelgroep, waaronder ook rechtenstudenten.

Publicatie oude arresten

De Hoge Raad publiceert sinds enkele jaren (gratis) online oude arresten en, indien aanwezig, de bijbehorende conclusies van vóór het jaar 2000. Ook in 2025 ging de Hoge Raad hiermee door. In totaal zijn er in 2025 156 oude arresten gepubliceerd op rechtspraak.nl. Voor het eerst kreeg de Hoge Raad ook het verzoek om oude arresten te publiceren die bij nader inzien niet bleken te bestaan: de aanvrager was 'gefopt door AI'.

Hoge Raad in de media

Veel zaken die de Hoge Raad behandelt, hebben de aandacht van de media en/of het grotere publiek. Dat was ook in 2025 het geval. De Hoge Raad heeft telefonisch en via de e-mail veel zaaksinhoudelijke en procedurele vragen van de media beantwoord. Ook zijn vele nieuwsberichten op de website en zogenoemde attenderingsberichten op LinkedIn gepubliceerd. Nieuwsberichten zijn met name gericht op de media en het algemene publiek, attenderingsberichten op de juridische praktijk.

De volgende zaken kregen in 2025 veel aandacht van de media.

Uitvoer F-35 onderdelen naar Israël

De Hoge Raad deed op 3 oktober 2025 uitspraak in de zaak over de uit- en doorvoer van onderdelen voor F-35-gevechtsvliegtuigen naar Israël. De Hoge Raad was kort gezegd van oordeel dat de minister de herbeoordeling van de uitvoervergunning F-35 onderdelen opnieuw moet doen. In deze zaak kwamen gedurende de cassatieprocedure veel vragen van de nationale en internationale media binnen. Vanwege deze belangstelling werd bij het pleidooi in 2024 en bij de uitspraak een livestream ingezet, die in de Nederlandse en de Engelse taal kon

worden gevolgd. Bij de uitspraak is een nieuwsbericht uitgebracht, ook in het Nederlands en het Engels.

Verhoging belastingrentepercentage vennootschapsbelasting naar 8%

Veel aandacht was er ook voor de cassatieprocedure die betrekking heeft op de hoogte van het belastingrentepercentage vennootschapsbelasting. Op grond van het Besluit belasting- en invorderingsrente werd per 1 januari 2022 het belastingrentepercentage voor de vennootschapsbelasting verhoogd naar 8%. Voordien lag het rentepercentage op 4% of lager. De rechtbank Noord-Nederland oordeelde in november 2024 dat het rentepercentage van 8% te hoog is en daarmee in strijd is met het evenredigheidsbeginsel. De Staatssecretaris van Financiën was het met deze uitspraak niet eens en heeft in december 2024 sprongcassatie ingesteld. Bij sprongcassatie spreken partijen af dat het geschil na de uitspraak van de rechtbank direct (zonder hoger beroep) in cassatie aan de Hoge Raad wordt voorgelegd. De Staatssecretaris heeft alle bezwaarschriften tegen het in rekening gebrachte verhoogde belastingrentepercentage aangewezen als 'massaal bezwaar'.

Ter voorbereiding van het nemen van een beslissing gaf de Hoge Raad in mei 2025 iedereen de gelegenheid om 'mee te denken'. Hiertoe werd een nieuwsbericht gepubliceerd. De Hoge Raad maakte hiermee gebruik van het instrument van de 'amicus curiae'. Voor de belastingkamer van de Hoge Raad was deze zaak de eerste waarin de amicusprocedure is ingezet.

De advocaat-generaal (AG) betrok de opmerkingen van deze derden in zijn conclusie. De conclusie werd op 1 oktober 2025 met een nieuwsbericht gepubliceerd. De AG adviseerde de Hoge Raad de verhoging van het belastingrentepercentage onverbindend te verklaren omdat de Besluitgever zijns inziens met de verhoging de aan hem gedelegeerde bevoegdheid tot regelgeving heeft overschreden. De uitspraak van de Hoge Raad volgde in januari 2026.

Uber

Prejudiciële procedures hebben ook de belangstelling van pers en publiek. Dat gold in 2025 in het bijzonder voor de prejudiciële zaak over Uber. In een zaak tussen Uber en FNV stelde het gerechtshof Amsterdam prejudiciële vragen aan de Hoge Raad over de status van de werkrelatie van de Uber-chauffeurs. De vragen gingen onder meer over de betekenis van ondernemerschap bij de beantwoording van de vraag of een werkrelatie als arbeidsovereenkomst kan worden aangemerkt.

De Hoge Raad oordeelde op 21 februari 2025 dat bij de beoordeling of sprake is van een arbeidsovereenkomst geen rangorde geldt tussen de mee te wegen omstandigheden, waaronder eventueel 'ondernemerschap' van de werkende. Bij de uitspraak werd een nieuwsbericht gepubliceerd.

Online gokken

Een andere prejudiciële procedure die aandachtig werd gevolgd is de prejudiciële zaak over overeenkomsten tot online gokken zonder vergunning. De rechtbanken Amsterdam en Noord-Holland stelden aan de Hoge Raad de prejudiciële vragen in twee zaken over online gokken waarbij het met name gaat om de vraag of kansspelovereenkomsten met aanbieders van kansspelen via internet die daarvoor geen vergunning hadden, om die reden ongeldig zijn. Dit is van belang voor speldeelnemers die met online gokken geld hebben verloren.

Op 28 november 2025 nam de advocaat-generaal conclusie in de zaken. Bij de conclusies werd een nieuwsbericht uitgebracht. De uitspraak wordt in 2026 verwacht.

Er was ook media-aandacht voor een aantal bijzondere taken van de procureur-generaal (PG) bij de Hoge Raad.

Toezichtrappen over de taakuitoefening door het OM

De media-aandacht had onder meer betrekking op de onderzoeken die de procureur-generaal bij de Hoge Raad deed in het kader van zijn toezichthoudende taak op het Openbaar Ministerie (OM). In juli 2025 verscheen het toezichtrapport over de taakuitoefening door het OM in het kader van het seponeren van strafzaken. Na de aanbieding van het rapport aan de minister van Justitie en Veiligheid, werden het rapport en het daaraan gekoppelde nieuwsbericht gepubliceerd.

Verder kondigde de PG in maart 2025 een vervolgonderzoek aan naar de OM-strafbeschikking. De aankondiging werd gedaan via de publicatie van een nieuwbericht. In het onderzoek zal onder meer aandacht worden besteed aan de in februari 2025 door het OM aangekondigde geïntensiveerde inzet van de strafbeschikking. In 2022 bracht de PG ook al een rapport uit over de strafbeschikking.

In juni 2025 verscheen, mede naar aanleiding van de aankondiging van het vervolgonderzoek, een interview met de PG in een landelijk dagblad en over zijn toezichthoudende taken.

Aangiften tegen bewindspersonen

Ook was er aandacht voor de oriënterende onderzoeken die de PG bij de Hoge Raad deed naar aanleiding van aangiften tegen bewindspersonen.

In januari 2025 werden twee aangiften gedaan tegen de toenmalige minister van Asiel en Migratie wegens gestelde ambtsmisdrijven. In de eerste aangifte werd gesteld dat de minister opzettelijk naliet bescherming te bieden aan asielzoekers en medewerkers in het vluchtelingenaanmeldcentrum in Ter Apel. In de tweede aangifte werd gesteld dat de minister in strijd handelde met artikel 21 Vluchtelingenverdrag, in combinatie met artikel 93 Grondwet, door na te laten in behoorlijke huisvesting voor vluchtelingen te voorzien. Ook werd in deze aangifte gesteld dat de minister bij het indienen van het wetsvoorstel Asielnoodmaatregelenwet en het Wetsvoorstel tweestatusstelsel in strijd heeft gehandeld met artikel 73 lid 1 Grondwet door, zoals gesteld door de aangever, de Raad van State maar één week tijd te geven voor advies over de wetsvoorstellen. De PG bij de Hoge Raad heeft de minister van Justitie en Veiligheid in maart 2025 geïnformeerd dat hij naar aanleiding van zijn oriënterend onderzoek geen aanknopingspunten zag voor een opsporingsonderzoek. Het oriënterend onderzoek werd met een nieuwsbericht gepubliceerd.

In oktober 2025 werd aangifte gedaan tegen de toenmalige (demissionair) minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De aangifte werd gedaan door iemand die op dat moment werkzaam was als docent aan de Radboud Universiteit. In de aangifte werd gesteld dat de minister zich schuldig heeft gemaakt aan dwang door misbruik van gezag als bedoeld in artikel 365 Wetboek van Strafrecht (Sr) doordat de minister de Radboud Universiteit zou hebben gedwongen aangifte te doen tegen de desbetreffende docent. De PG heeft de minister van Justitie en Veiligheid in december 2025 geïnformeerd dat hij naar aanleiding van zijn oriënterend onderzoek geen aanknopingspunten zag voor een opsporingsonderzoek. Het oriënterend onderzoek werd met een nieuwsbericht gepubliceerd.